

Derleme Makalesi | Review article

Geliş tarihi |Received: 10.08.2023

Kabul tarihi |Accepted: 15.09.2023

Yayın tarihi |Published: 25.10.2023

Metin Kan

<https://orcid.org/0009-0002-4979-7834>

Assistant Principal, Çayönü Secondary School, Turkey, metkan21@hotmail.com

Osman Alataş

<https://orcid.org/0000-0002-8125-148X>

Principal, Vatan Primary School, Turkey, osmanalatas21@gmail.com

Semra Mengüç

<https://orcid.org/0009-0002-8854-9729>

Teacher, Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey Primary School, Turkey, semra-menguc@hotmail.com

Turgay Çınar

<https://orcid.org/0009-0007-7360-4023>

Assistant Principal, Mezrik Mezrası Primary School, Turkey, turgay4042@gmail.com

Talip Karaalp

<https://orcid.org/0009-0003-7531-8988>

Assistant Principal, Arı Primary School, Turkey, tlphlt21@gmail.com

Yeşim Sanal

<https://orcid.org/0009-0002-8854-9729>

Teacher, Secondary School, Turkey, onr21@hotmail.com

Mustafa Özgürkurtoğlu

<https://orcid.org/0000-0002-1838-3375>

Teacher, Çelebi Eser Secondary School, Turkey, ikiikidahadort@gmail.com

Atıf Künyesi | Citation Info

Kan, M., Alataş, O., Mengüç, S., Çınar, T., Karaalp, T., Sanal, Y. ve Özgürkurtoğlu, M., (2023). Taşımali Eğitimde Nöbetçi Öğretmenlerin Karşılaştığı Sorunlar, *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 10 (5), 1414-1424.

Taşımali Eğitimde Nöbetçi Öğretmenlerin Karşılaştığı Sorunlar

Öz

Bu çalışmanın amacı, taşımali eğitimde nöbetçi öğretmenlerin karşılaştığı sorunları belirlemektir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada veriler, 2022-2023 eğitim öğretim yılının güz döneminde Diyarbakır ilinde Bağlar ilçesinde görev yapan 12 öğretmenden “yarı yapılandırılmış, yönlendirici olmayan görüşme tekniği” ile elde edilmiştir. Araştırma verilerinin sunumunda temalar, kodlar kullanılmış ve bazı görüşlerden doğrudan alıntı yapılarak yorumlar desteklenmiştir. Verilerin analizinde “betimsel ve içerik” analiz yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre öğretmenler, taşımali eğitim öğretmenlerin kaygı düzeyini yükselttiğini ve akademik başarıyı olumsuz etkilediği konusunda birleşmişlerdir. Bunun yanı sıra öğrencilerin ve

öğretmenlerin taşımali eğitim uygulaması, taşıma merkezi okul, veliler, servis aracı ve servis sürücüsü kategorileri altında ise bazı sorunlar yaşadıkları görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin motivasyonunda olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Taşımali eğitim, Öğrenciler, Öğretmen Sorunları, Okul

Problems Encountered by Duty Teachers in Bussed Education

Abstract

The aim of this study is to determine the problems faced by duty teachers in bussed education. In this study, in which the qualitative research method was used, the data were obtained from 12 teachers working in the Bağlar district of Diyarbakır province in the fall semester of the 2022-2023 academic year, with the "semi-structured, non-directive interview technique". Themes and codes were used in the presentation of the research data and comments were supported by quoting directly from some opinions. In the analysis of the data, "descriptive and content" analysis methods were used. According to the research findings, the teachers were unanimous that bussed education increased the anxiety level of teachers and negatively affected academic achievement. In addition, it has been observed that students and teachers have some problems under the categories of bussed education application, transportation center school, parents, bus and bus drivers. In addition, they stated that it affects teachers' motivation negatively.

Keywords: Transported education, Students, Teacher Problems, School

Giriş

Eğitim, bir ülkenin kalkınıp gelişmesini sağlayan en önemli ve öncelikli hizmetlerden biridir. Dinamik bir yapı olan eğitim, sürekli olarak gelişim ve değişimlere gereksinim duymaktadır. Eğitim-öğretim hizmetinin yerine getirilme sürecinde farklı uygulamalar mevcut olup bu uygulamaların yeterliliklerinin ölçülmesine ve değerlendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır (Akyüz, 2013). Ülkelerin kalkınma ve refah düzeylerinin eğitim üzerinden gerçekleştirildiği dikkate alındığında okullaşma oranının yükseltilerek eğitim niteliğinin yükseltilmesi, fırsat eşitliğinin sağlanması ve okula erişimin kolaylaştırılmasının önem arz ettiği görülmektedir. Bu amaçlara hizmet açısından taşımali eğitim uygulaması özel bir yere sahiptir. Zira taşımali eğitim okullaşma oranını arttırarak toplamda eğitim niteliğini yükseltmekte ve fırsat eşitliğine imkân tanımaktadır (Küçüköğlü, 2001).

Taşımali eğitim birçok ülkede görülen, nedenleri farklı da olsa da benzer çözümler üretilebilen bir eğitim problemi olarak güncelliğini korumaya devam etmektedir. Ülkemizde de taşımali eğitime ilişkin tartışmalar, düşünceler ve uygulamalar sürekli olarak söz konusu olmuştur. Taşımali eğitimi ülkelerde var eden temel sebeplerin başında hızlı artan öğrenci sayısına eğitim kurumlarının yetişememesi ve bununla birlikte bazı küçük yerleşim birimlerinde okullaşma olması için yeteri kadar öğrenci sayısına ulaşamaması ve son 20 yıl içinde yaklaşık olarak 19.000 köy okulun kapatılması okullaşmada taşımali eğitimi zorunlu hale

getirmiştir. Kişinin eğitim hakkının hiçbir şekilde engellenemeyecek olduğu, yaşadığı bölgenin coğrafi ve sosyolojik yapısı nedeni ile bu hakka ulaşmakta engellerle karşılaşan kişiler düşünülmüş çeşitli eğitim sistemi metotları geliştirilmiştir (Kaya, 1999). Ülkemizde dağınık yerleşim yerleri sonucu oluşan dağınık nüfustan dolayı eğitim-öğretimi devam ettirebilmek için her yerleşim yerinde okul bulunamamaktadır. Bu nedenle buralarda yaşayan çocukların zorunlu eğitim ihtiyacı da tam karşılanamamaktadır. ‘Taşımali Eğitim Modeli’, MEB’in tüm bireylerin eşit koşullarda öğrenim görebilmesi adına ürettiği çözümlerden biridir (İyibaş, 2017). Zorunlu eğitim, taşımali eğitim modelinin uygulanmasını zorunlu hale getiren en önemli unsurlardan biridir. Taşımali İlköğretim Uygulamasına, 1989-1990 eğitim-öğretim döneminde Kırklareli ve Kocaeli’ de beş okul ve 305 öğrenciyle başlanmıştır. 2000’li yıllarda yönetmenlik hazırlanarak günümüze kadar intikal etmiştir (Çavuşoğlu ve Dönmez, 2018, s. 647). Taşımali eğitimin başlaması ile eğitim-öğretim olarak bazı sorunlar çözülmüş olsa da taşımali sistemle birlikte okulun tüm paydaşları bir takım sorunlarla karşı karşı kalmaktadırlar. Bunlar; taşımada servis işini yapan şoförlerin sahip olması gereken özellikler; taşıma öğrencilerinin ve diğer öğrencilere yemek hizmeti; yemek hizmeti sunulması için gerekli yemekhane veya yemekhane olarak kullanılabilir yer sorunu, taşımali öğrencilerin diğer öğrencilere göre okula olan mesafelerinin fazla olmasından dolayı sabah erken kalkma problemleri; okullarda normal ders zamanı dışında yapılan DYK vb. ders için takviye etkinliklere servis hizmetinin sağlanıp sağlanmaması; servisle okula gelen öğrencilerin öğretmen nezaretinde arabadan sayılı indirilmesi ve aynı şekilde sayılı bindirilmesi; gibi durumlar taşımali eğitime geçilmesinin getirdiği bir takım sorunlara neden olmaktadır. Taşımali eğitim uygulamasının olumlu-olumsuz ve aksayan sorunlarına yönelik literatürde birtakım araştırmalar mevcuttur (Özgün, 2007; Secer ve Yelken, 2009; Yeşilyurt vd., 2007; Yurdabakan ve Tektaş, 2013). Yukarıda sayılan tüm bu sorunların etkilerinin araştırılması, kesin ve net hatlarıyla ortaya çıkarılması bu uygulamanın sağlıklı yürütülmesi için gereklidir. Bu çalışma, “taşımali eğitimin öğretmen gözüyle değerlendirilip, aksayan yönlerini somut olarak ortaya koyması, eğitim yöneticilerine, öğretmenlere ve kamuoyuna taşımali eğitim uygulaması hakkında fikirler sunması bakımından” önemlidir. Ayrıca çalışma taşımali eğitimde nöbetçi öğretmenlerin karşılaştığı sorunları saptamaktır. Bu hedef kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

3-Taşımali eğitimin okulda nöbetçi öğretmenin motivasyonuna etki düzeyi ile ilgili görüşleriniz nelerdir?

4-Taşıma servis şoförleri ile yaşanan problemler nöbetçi öğretmenin mesleki performansını etkilemesi ile ilgili görüşleriniz nelerdir?

5- Öğrencilerin farklı köy ya da yerleşim birimlerinden olmalarının öğretmenlerin veli ile olan iletişim ve etkileşimlerini nasıl etkilediğine dair görüşleriniz nelerdir?

1. Taşımali Eğitim

Ülkemizde, kırsal alanların sayısı fazla ve dağınık bir şekilde bulunmaktadır. Bu haliyle kırsal kesime eğitim hizmetlerini götürmek güçleşmektedir. Kırsal kesim ve eğitim yaşanan değişmelerden etkilenmiş ve yeni eğilimler göstermiştir. Özellikle sanayileşme ile oluşan kentlere doğru hareketlilik, kırsal kesimi yetersizliklere terk etmiştir. Kırsal kesimlerde okullar öğrenci kaybından dolayı kapanmaya başlamış ve bu kaybı karşılayan kent okulları ise kapılarını gelen öğrencilere açmış ve sayıları artmıştır (Küçüksüleymanoğlu, 2006). ABD, Avustralya ve Yeni Zelanda'da UNESCO'nun katkılarıyla yürürlüğe konan Taşımali İlköğretim Uygulaması, ülkemizde İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından, eğitimde kalitenin artırılması ve fırsat eşitliğinin sağlanabilmesi, birleştirilmiş sınıflar programı uygulayan ilkokullardaki öğrencilerin bağımsız sınıflı okullara nakledilmesi gayesiyle, deneme amaçlı olarak Kocaeli'nde 2, Kırklareli'de 3 merkez olmak üzere toplam 305 öğrenci ile, 1989-1990 öğretim yılının 2. yarısında başlatılmıştır (Büyükkaragöz ve Şahin, 1995). Uygulamanın kesinlik kazanması için, Kocaeli'de ve Kırklareli'de yürütülen pilot uygulamanın sonuçları, hem eğitim-öğretim yönünden hem de ekonomik açıdan incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Sonuçları olumlu bulunmuş ve uygulamanın verimli olduğuna kanaat getirilmiştir. İlk sonuçlar şu şekildedir:

- Uygulamanın gerçekleşmesinin eğitimde fırsat eşitliğini sağladığı,
- Taşımali eğitim uygulamasının gerçekleştirildiği köylerde birleştirilmiş sınıf uygulamasının yapılmadığı,
- Normal öğretim yapan ve yeterli imkânları sahip okullara kavuşan öğrenci sayısının arttığı,
- Öğretmen sıkıntısının uygulamanın yapıldığı yerlerde ortadan kalktığı,
- Ortaokula gitme imkânı bulamayan, küçük yerleşim yerlerindeki öğrencilerin, özellikle kız öğrencilerin de bu uygulama ile okula gitme imkânı buldukları ve öğrencilerin başarılarının arttığı,
- Öğrencilerin sosyal ve kültürel etkinliklerinin arttığı; sağlık, temizlik ve beslenme konusunda olumlu alışkanlıklar kazandığı; eğitim-öğretim açısından uygulamanın ilk sonuçları arasında yer almaktadır (Yangın, 1991, s. 41).

Pilot Uygulamanın Ekonomik Yönden Değerlendirilmesi:

- Taşımali okula öğretmen, ders araç-gereçleri gibi kaynaklar tahsis edilmesiyle daha çok öğrenci faydalanacak ve öğrencilere kaliteli bir eğitim ortamının hazırlandığı,
- Uygulama yapılan bölgelerdeki öğretmenlerin ihtiyaç dahilinde diğer okullarda da görev alabilecekleri,

- Taşıma sistemi öğrencilerinin sosyal-kültürel etkinliklerden ve sağlık hizmetlerinden yararlanma fırsatına sahip oldukları ve ayda en az 1 defa sağlık taramasından geçirildikleri,
- Küçük yerleşim yerlerine okul ve lojman yapımının bittiği,
- Merkezlere taşınan okullar için su, elektrik, yakacak, ders araç-gereci gibi harcamalar için ödeneğe ihtiyaç kalmadığı,
- Boşalan okulların öğretmen lojmanı ve Halk Eğitim Merkezi olarak hizmete açıldığı, bunlar için ayrıca harcamalar yapılmadığı,
- Bu uygulama ile velilerin, çocuklarını ortaokulda okutmak için il ya da ilçe merkezlerine gönderip oralarda eğitim masrafından kurtarıldığı, pilot uygulamanın ekonomik bakımdan uygulamanın ilk sonuçlarıdır (Yangın, 1991, s. 41). 1990-1991 döneminden itibaren ise Konya, Antalya, Eskişehir, Çankırı, Çanakkale, Van, Kocaeli, Balıkesir ve Kırklareli'den seçilen 77 merkezde daha uygulama devam edilmiştir. 1991-1992 öğretim yılında uygulama daha geniş alana yayılarak 29 il ve bu illere bağlı 78 ilçenin 960 köy okulunda sürdürülmüştür. 375 merkez okula, 16538 öğrenci taşınmıştır. 1992-1993 öğretim yılında; bu uygulama 43 il, 325 ilçe ve 938 merkez okula yayılmış, toplam 53676 öğrenci taşınmalı eğitim uygulamasından faydalanılmıştır (Büyükkaragöz ve Şahin, 1995). 2015-2016 akademik yılına gelindiğinde, taşınan ilköğretim ve ortaokul öğrencilerinin sayısı toplamda 808 bin 332'ye ulaşmıştır. Ortaöğretimde taşınan öğrenci sayısının 479 bin olduğu göz önünde bulundurulduğunda, taşınan öğrenciler için toplamda 1 milyon 287 bin gibi büyük bir sayıya ulaştığı görülmektedir (MEB, 2015/2016). MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü Taşınmalı Eğitim neticesinde; öğretmenlerin emeklerinin sonuçlarını görebilmeleri, dersleri daha planlı bir şekilde işleyebilmeleri ve eğitimi daha sosyal bir ortamda sürdürebilmelerine bağlı olarak motivasyon ve ilgi düzeylerinin arttığı gözlemlenmiştir. Ayrı sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin ise derse ilgi ve isteklerinin artış yaşandığı, buna bağlı olarak öğrencilerin başarıları düzeylerine ilişkin olumlu yönde gelişme yaşandığı, Türkçe'yi daha doğru ve akıcı şekilde konuştukları görülmüştür. Taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin, ilk günlerde sosyo-kültürel açıdan uyum sorunu ve çekingen yaşadığı gözlenmiş olsa da, kısa bir süre içinde okula ve çevreye adapte oldukları, öz güvenlerinin yükseldiği, grup çalışmasına ve eğitsel faaliyetlerine katılımlarının daha da arttığı, temizlik, giyim ve görgü kurallarına uyma alışkanlıklarının pekiştiği, okul kurallarına uymada daha dikkatli olmaları, toplumsal yaşamın gereklerini öğrenmelerinin kolaylaştığı görülmüştür. Öğretmen istihdamında; öğrencisi taşınan okulun personel, su, elektrik, ısınma, bakım-onarım, araç-gereç ve donanım giderleri ve ilköğretim müfettişlerinin geçici görev yolluk masrafları noktalarında önemli ölçüde tasarruf sağlanmış olması gibi önemli sonuçları olduğu tespit edilmiştir (Taşınmalı İlköğretim Uygulamaları, 2005).

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma, taşınmalı eğitimde öğretmenlerin karşılaştığı problemlerin, öğretmen görüşleri doğrultusunda saptayıp ortaya çıkarmaya yönelik nitel bir çalışmadır. “Nitel araştırma tekniklerinin öne çıkan özellikleri doğal ortama duyarlılık sağlaması, araştırmacının katılımcı rolü olması, bütüncül bir yaklaşıma sahip olması, algıların ortaya konmasını sağlaması, araştırma deseninde esnekliği olması ve tümevarımcı bir analize sahip” olmasıdır. (Yıldırım, 2000).

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı ilgili literatür taranarak üç uzman görüşü sonucu geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formundan oluşmaktadır. Veriler, Bulut (2003), tarafından yapılan çalışma referans alınarak 3 soru şeklinde düzenlenmiştir. (Yıldırım, 2000).

2.3. Çalışma grubu (Örneklem)

Araştırmanın çalışma grubu; Diyarbakır ili Bağlarda çalışan toplam 15 öğretmenden oluşmaktadır

Tablo 6. Katılımcıların demografik bilgileri

<i>Değişken</i>	<i>Gruplar</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Cinsiyet	Kadın	5	41,06
	Erkek	7	58,04
Medeni Durum	Evli	8	65,0
	Bekâr	4	35,0
Yaş	20-29 yaş	2	16,0
	30-39 yaş	3	24,0
	40 -49 yaş	7	60,0
Eğitim Düzeyi	Lisan	6	50,0
	Yüksek Lisan	6	50,0
Kıdem	1-9	3	24,0
	10-19	4	32,0
	21 ve üstü	5	44,0

2.4. Verilerin Analizi

Görüşme yapılan öğretmenler düşüncelerini görüşme formlarına aktarmışlardır. Daha sonra araştırmacı tarafından elde edilen veriler bilgisayar ortamında düzenlenmiştir. Elde edilen veriler üzerinden kodlar ve ana temalar yapılmıştır. Çalışmanın betimsel ve içerik analizleri yapılmıştır (Yıldırım, 2000). Geçerlik ve güvenilirlik sağlanması için doğrudan alıntılar yapılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde araştırmada sonucun elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 2. Taşınmalı eğitimin okulda nöbetçi öğretmenin motivasyonuna ilişkin tema, kod ve frekans dağılımı

Temalar	Alt Temalar	Görüşler	Öğretmen	f
Motivasyon Durumu	Olumlu- Olumsuz görüşler	Dersteki performans düşer	Ö1, Ö9,	2
		İş kaygısını artırır	Ö8,	1
		Okula karşı olumsuz tutum besler	Ö6, Ö10,	3
		Olumsuz güdüleme	Ö5, Ö7, Ö12,	3
	İlgisiz cevap	İş birliği içinde olur.	Ö9	1

Tablo 9 öğretmen görüşleri incelendiğinde, çoğunluk olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. Kendi ifadelerinden birkaçı aşağıdaki gibidir :

Taşınmalı eğitim başlı başına problem olduğu için öğretmen motivasyonunu da etkilemektedir.(Ö6)

Esinlikle olumsuz etkilemektedir. Olumsuz yönde etkilemektedir. Öğrenci farklı yerden gelince uyum problemi yaşamakta ders başarısı olumsuz etkilenmektedir.(Ö1)

Olumsuz etkiliyor. Çünkü öğrenciler birbirleriyle uyum konusunda sıkıntı yaşadıkları için bunu derse ,öğretmene karşı da gösteriyorlar. (Ö11).

Farklı yerlerden gelmesi öğretmenin motivasyonunu olumsuz etkiler. (Ö8).

Olumsuz yönde etkilemektedir. Homojen olması öğrenciler arası uyumu olumlu etkileyecektir. (Ö12).

4. “Taşıma servis şoförleri ile yaşanan problemlerin öğretmenin mesleki performansına etkilerine ilişkin görüşlere Tablo 10’da verilmiştir.”

Tablo 3. Taşıma servis şoförleri ile yaşanan problemler öğretmenin mesleki performansına ilişkin tema, kod ve frekans dağılımı

Temalar	Alt Temalar	Görüşler	Öğretmen	f
Mesleki performans	Olumlu-	İş Doyumsuzluğu	Ö5, Ö9, Ö8, Ö12,	4
	Olumsuz görüşler	Sıkıntı artması	Ö2,Ö4,Ö7,Ö10	4
		Kaygı düzeyinin artışı	Ö3,Ö11	2
		Bu konuda sorun yaşamıyoruz	Ö6	1

Kendi ifadelerinden birkaçı aşağıdaki gibidir:

Maalesef çok etkiliyor. Özellikle mesleki doyumsuzluğu artırıyor. (Ö5)

Öğretmen şoförler ile muhattap olunca akademik anlamda performansında düşüklük oluyor. (Ö3)

Şoförler ile iletişim anlamında yaşanan sorunlar ister istemez öğretmenin performansını düşürüyor (Ö12).

Evet etkiliyor. Şoförlerle yaşanan sorunlar sürekli olunca öğretmenin mesleki performansı düşüyor. (Ö10)

Öğretmenlerin motivasyonunu etkilemektedir. (Ö11)

Evet etkiliyor. Öğretmeni yıpratır, mesleki doyumunu olumsuz yönde etkiler. (Ö18)

Tablo 4. Öğrencilerin farklı köy ya da yerleşim birimlerinden olmasının öğretmenlerin veli ile olan iletişim ve etkileşimlerini nasıl etkilediğine dair tema, kod ve frekans dağılımı

Temalar	Alt Temalar	Görüşler	Öğretmen	f
İletişim ve etkileşim	Olumlu-	İletişimin kurulamaması	Ö2,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12,	9
	Olumsuz görüşler	İşbirliği kurulamaması	Ö2,Ö9	2
		İlgisizliğin varlığı	Ö4,Ö7	2
	Olumsuz görüşler	Okul bilgilendirme	Ö5	1

Kendi ifadelerinden birkaçı aşağıdaki gibidir:

Yani mesafenin uzak olması veli-öğretmen iletişimini çok olumsuz etkiliyor. (Ö7).

Olumsuz yönde etkiliyor. Velinin başka köyde olması öğrenci ile ilgili problemlerde iletişime geçmemektedirler. Veli görüşmelerine katılmamaktadırlar. (Ö9).

Farklı köy ve/ya yerleşim birimlerinde olan öğrenci ile ilgili problemlerde veli ile iletişime geçmek oldukça zor olmaktadır. Veli görüşmelerine katılmamaktadırlar. Bu nedenle olumsuz yönde etkilemektedir.(Ö3).

Olumsuz yönde etkiliyor. Velinin başka köyde olması öğrenci ile ilgili problemlerde iletişime geçmemektedirler. Veli görüşmelerine katılmamaktadırlar. (Ö11).

Olumsuz etkiler. Çünkü velinin okula gelmesi zor olur. (Ö12).

Sonuç

Taşınmalı eğitim yapan okullarda görev yapan çeşitli branşlardaki öğretmenlerin taşınmalı eğitim uygulaması, taşıma merkezi okul, kaygı düzeyi, veli, servis aracı ve servis şoförü altında taşınmalı eğitim uygulaması ile ilgili çeşitli sorunlar yaşadıkları bulgulardan elde edilmiştir. Yine genel olarak öğretmenler bu durumun kaygı düzeyini artırdığı görüşünde bulunmuşlardır. Genel anlamda ise taşınmalı eğitim uygulamasını, uygulamada yaşadıkları bazı sorunlara bağlı olarak doğru bulmadıklarını da belirtmişlerdir. Secer ve Yelken (2009) ise taşınmalı öğretmenler karşılaştığı sorunları kaygı, veli, ders performansı ve ders dışı faaliyetler olmak üzere dört ana başlık altında toplamıştır. Yeşilyurt vd. (2007) ise çalışmalarında taşıma merkezi olan okulların çoğunda çeşitli sorunlar yaşadıkları ve bunların başında öğretmenlerin kaygı düzeyini artırdığını ifade etmişlerdir. Arı (2003) tarafından taşınmalı öğretmenlerde, psikolojik veya fiziki bazı rahatsızlıklar-en fazla da baş ağrısı görüldüğü ortaya konmuştur. Bu sonuçlar çalışmamızın bulguları ile benzer niteliktedir. Bunun yanı sıra taşınmalı eğitime katılanların, sabahları çok erken yola çıktıkları için düzenli kahvaltı yapamamaları ve aç karnına derse girmeleri yaşadıkları sorun olarak ifade edilmiştir. Taşımanın gerçekleştiği okul ve çevreye uyum sağlama gibi konularda da öğrencilerin çeşitli sıkıntılar çektikleri görülmüştür. Küçüksüleymanoğlu (2006)'nun çalışmasında araç şoförlerinin Hizmet içi eğitim almaması taşınmalı eğitimin sınırlılıkları arasında gösterilmiştir. Taşınmalı eğitimin en büyük sıkıntılarında biri de okul-veli ilişkilerinin yeterli düzeyde olmamasıdır. Araştırmanın okul ve velilerin ayrı yerleşim birimlerinde olması ister istemez velilerin öğretmenlerle görüşme sıklığını olumsuz yönde etkilemektedir. Öğretmenler, öğrencilerinin çok değişik köylerden gelmesi dolayısıyla velileri ayrı ayrı ziyaret etme konusunda güçlük yaşamaktadırlar. Bu kopukluk öğrencinin başarısına olumsuz yönde yansımaktadır. Arı (2003)'nın çalışmasında taşınmalı eğitimde öğrencisi olan velilerin, okuldaki veli toplantılarına katılım ve öğretmenlerin istediklerinde velilere ulaşma oranlarının düşük olduğu belirtilmiştir. Araştırmada elde edilen

sonuçlara göre ise şu öneriler geliştirilmiştir:

- Taşımali öğrencilere özellikle eğitim öğretim yılı başında okula, sınıfa uyum ve adaptasyon sağlamasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Nedeni ise belli bir süre kendi köyleri dışına çıkmayan öğrenciler başka bir köy hayatına ve farklı bir okula gelmelerinden dolayı içe kapanık kalıp sosyalleşmekte sıkıntı yaşıyorlar.
- Taşımali öğrenci velilerinin okula daha sık gelmeleri konusunda çeşitli etkinlikler yapılmalıdır.
- Servis araçlarının taşımaya uygunluğu konusunda denetimlerinin artırılması ve yönetmelik çerçevesinde hareket etmeyen servis araçlarına gerekli cezalar verilmelidir.

Kaynaklar

- Akyüz, Y. (2013). *Türk Eğitim Tarihi*. (25. Baskı). PegemA.
- Arı, A. (2002). Normal, Taşımali ve Yatılı İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 153-154, s. 169-179.
- Bulut, F. (2003). Taşımali Eğitim Sistemine İlişkin İlköğretim Müfettişleri, Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Beklentileri (Gaziantep İli Örneği) [Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi].
- Çavuşoğlu, D. ve Dönmez, B. (2018). Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşlerine Göre Pazarcık'ta Taşımali Eğitim Uygulaması. *Kurumsal Eğitim Bilim Dergisi*, 11 (4), 646-675.
- İyibaş, M. A. (2017). Taşımali Eğitim: Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri [Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Mardin Artuklu Üniversitesi].
- Kaya, Y. K. (1993). *İnsan Yetiştirme Düzenine Yeni Bir Bakış*. Bilim.
- Küçüköğlü, A. (2001). *İlköğretimde Taşımali Eğitim Sistemi İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi].
- MEB (1995). Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 1994-1995 Yılı. MEB Strateji Geliştirme Bşk.lığı, www.sgb.meb.gov.tr.
- MEB (2007).Taşımali İlköğretim 20007/53 Nolu Genelge.
<https://www.memurlar.net/common/news/documents/98185/meb-2007-53.pdf>
- MEB. Milli Eğitim Temel Kanunu (1739 sayılı kanun), (1992, 12 Mayıs). *Resmi Gazete*.
- Secer, M. ve Yelken, Y. (2009). İlköğretim 6.-7.-8. Sınıf Öğrencilerinin Taşımali Eğitimde Karşılaştığı Sorunlar (Gülner Örneği). *İlköğretim Online*, 8 (1), 24-35
- Milli Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği. (2014, 11 Eylül). *Resmi Gazete*
- Yangın, A. E. (1991). Taşımali İlköğretim Uygulaması. *Milli Eğitim Dergisi*, 107, 37-44.

Yeşilyurt, M., Orak, S., Tozlu, N., Uçak, A. ve Sezer, D. (2007). İlköğretimde Taşımali Eğitim Araştırması Van İl Merkezi Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (19), 197–213.

<https://sozluk.gov.tr/>